

9. De Kilsdonkse Molen

SPI: Misschien is het één en ander te illustreren met de Kilsdonkse Molen in Heeswijk-Dinther. Die werd dus tussen 2003 en 2006 teruggebracht in de staat van rond 1880. En dat is een verhaal dat begint met een dame op de fiets.

SP2: Ja, een jonge vrouw op een fiets of met de fiets aan de hand en een kinderzitje achterop. Wij hadden toen kantoor op de Oranje-Nassau Kazerne in Amsterdam. En we zaten in een poort, daar was ook de entree. Er werd aangebeld en daar stond inderdaad die jonge vrouw en die zegt: "Ik rijd hierlangs want ik heb mijn kind naar de crèche gebracht en ik zie hier De Hollandsche Molen. Ja, sinds een week ben ik eigenaar van een molen. Kunt u mij helpen?". Ja, zo is dat contact... We hebben dan gepraat en zij was samen met haar twee broers de Kilsdonkse Molen, wat op dat moment eigenlijk een restant was, het waren twee molens, hadden zij overgenomen van haar vader en haar oom. Vader en oom hadden daar een mengvoederbedrijfje gehad en dat was gestopt. Toen hadden die kinderen dat overgenomen en één van de kinderen die wilde graag [? 01:35:12] dus die wilde uiteindelijk, dat was de droom, daar gaan wonen. Toen gaan verdiepen waar gaat het over en dat bleek dus nog het restant te zijn van de enige watervluchtmolen in Nederland. Een watervluchtmolen is een molen die zowel door wind als door waterkracht wordt aangedreven. En dat was een uitgelezen kans om daar wat aan te gaan doen. Het was ook een kans om de inzichten die we toen ontwikkeld hadden over hoe moet je eigenlijk nou een molen houden, restaureren en exploiteren om die ook in de praktijk te brengen. Dus we zijn daar direct begonnen met eerst een heel goed onderzoek te doen naar wat is nou eigenlijk de bouwhistorische geschiedenis en kwaliteit van wat er nu staat. En dat is een heel diepgravende studie geworden zowel met archiefonderzoek als feitelijk de bouwhistorische opnames die eraan vastzaten. Dat heeft tot een lijvig rapport geleid. Dat rapport heeft uiteindelijk tot hele duidelijke keuzes geleid. Je zei het al, van we gaan het weer terugbrengen naar 1880, namelijk de laatste situatie dat die molen zowel met wind als met waterkracht gerestaureerd kon worden. Dat hele proces heb ik mogen begeleiden en voor een deel ook sturen. Veel gesprekken gevoerd ook met de stichting die daar gevormd werd waar overigens een aantal hele capabele mensen in kwamen te zitten. Het was ook een gigaproject. En dat was net het moment waarop dat geld van de loterij kwam dus dat konden wij ook inzetten om dat hele proces makkelijker te maken en vlotter te trekken. Wij hadden daar echt de positie van een adviseur die veel gewicht in de schaal legde. Ja, dat leidde er zelfs toe... We hebben op een gegeven moment... Dat complex was nog van die kinderen maar dat moest naar een stichting toe maar die kinderen hadden er destijds wel geld voor betaald. Dat was best even ook juridisch een behoorlijk ingewikkelde klus hoe dat je dat kan doen. Daar zat nog die wens van die bewoning bij. Uiteindelijk is dat veranderd in... Is het zo gekomen dat het complex is eigendom van een stichting geworden en de zoon, Paul, die daar graag wilde gaan wonen kreeg de ruimte om naast de molen een huis te bouwen en daar te gaan wonen. Maar dat is een proces van heel lang geweest. Dus dat we met dat geld van de loterij dat proces konden beïnvloeden. Het was ook een restauratie die vooral met Europees geld en met geld van de provincie werd gedaan. De bijdrage van het Rijk is die hele periode een geweldig probleem geweest. En er kwam dus wel een moment waarop mensen zoiets hadden van: we moeten nu beginnen maar we hebben de financiering nog niet rond. Wat moeten we nou doen? En toen zijn ze ook hier op bezoek geweest, de bestuursleden, en toen heb ik gezegd van: "Ga gewoon beginnen want dit project verkoopt zichzelf uiteindelijk. Dit gaat gewoon goedkomen links of rechtsom. Dat zegt gewoon mijn...". En toen hebben ze me later verteld van dat het heel cruciaal was in het proces en dat ze toen ondanks het feit dat ze het financieel niet rond hadden toen toch zijn begonnen. En inderdaad is het later dan ook gewoon heel mooi rondgekomen. En dat is dan toch wel zo'n project waar je persoonlijk dan je tanden in zet en wat je een uitdaging vindt. Gewoon

ook A: primair ook gewoon persoonlijk wel. Maar B: ook om die hele manier zoals wij vonden dat een molenherstel eruit moest gaan zien. Dus uitgaan van de kwaliteit, bouwhistorische kwaliteit, goede waardstelling, goed doorwrocht bestek maken, goed gedetailleerd, goed besproken met mensen. Dat is daar in feite allemaal gebeurd. In die zin is het ook wel een kraamkamer geweest om veel van te leren. Toen ontstond wel de merkwaardige situatie... En ik zeg altijd maar van: "Ik kom alleen maar bij molens als er een probleem is." En inderdaad, van het moment dat ze begonnen met restaureren ben ik er nog maar één keer geweest. Tot de opening hoor, daarna ben ik er wel iets vaker geweest. Terwijl die periode ervoor was het bijna elke maand wel raak dat ik daar kwam. Ja, dat is ook al weer een voorbeeld van hoe het werk hier in de praktijk uitpakt.

SP1: Hij staat er nu mooi bij.

SP2: Ja. En uiteindelijk ga je er zelf ook weer van leren want zij hadden een megaprestatie geleverd om die restauratie rond te krijgen en dat was dus niet alleen die watervluchtmolen maar er was ook nog daarnaast een watergedreven molen wat een oliemolen werd. Was en weer werd. Toen dat helemaal klaar was, en dat was bijna dagelijks werk geworden voor die vrijwilligers, hadden ze zoiets van... En vanaf het moment dat die klaar was, na de opening, stroomde er mensen toe. Stroomde de toeristen ernaartoe en belangstellenden. Ja, nu nog steeds is het... Goed, met corona zijn ze dicht maar ze halen toch een bijna 15.000 bezoekers per jaar. En later is ook nog een informatiecentrum erbij gebouwd. Het is eigenlijk een hele aantrekkelijke plek geworden voor mensen om naartoe te gaan en kennis te maken met molens.

SP1: Ja. Wat zijn nu de belangrijkste fondsen voor de vereniging?

SP2: Ja, dat zijn er gewoon diversen. Dus uiteraard de loterij. Ook op dit moment het Molenfonds waar we geld krijgen voor bepaalde taken. Van dat geld kunnen wij een deel gebruiken, dat heet dan uitvoeringskosten, om het apparaat te betalen. Natuurlijk de inkomsten van onze leden en donateurs. Nalatenschappen. Er is nog een vermogen van een aantal miljoen wat ook rendement oplevert. Eigenlijk is er een veel grotere spreiding gekomen en zijn we niet afhankelijk van één bron van inkomsten. En daarom zie je eigenlijk dat corona ons ook helemaal niet zo heel erg treft. Misschien dat het de komende jaren wel gaat gebeuren als er een economische crisis zou doorzetten. Maar ja, qua werkbelasting en qua financiën, denk ik, zijn er niet echt fundamenteel schokkende dingen gebeurd. Maar je hoort mij er al een beetje aarzelend over praten en dat is het gevolg dat ik geen directeur meer ben. Ik houd mij er dus nu eigenlijk veel minder mee bezig. En ik moet zeggen dat ik dat wel heel fijn vind. Want ik benijd huidig directeur Nicole Bakker niet want het is in coronatijd wel heel hard werken hoor. En er moeten ook een aantal dingen structureel veranderen. En die zorg heb ik gelukkig niet meer. Dat is het voordeel van mijn huidige positie.